

Inleiding Jaarstukken 2024

Inleiding

In de zomer van 2024 trad het kabinet Schoof I aan en is inmiddels alweer demissionair. Zoals gebruikelijk brengt de komst van een nieuw kabinet verschuivingen in beleidsprioriteiten met zich mee, die ook onze gemeente beïnvloeden. De financiële vooruitzichten voor gemeenten in Nederland waren en zijn nog steeds onzeker. Hoewel het (demissionaire) kabinet in principe vasthoudt aan het verlagen van de rijksbijdragen, zetten gemeenten gezamenlijk stevige druk om dit beleid te herzien. De raad heeft mede daarom in haar amendement (A10) verzocht terughoudend om te gaan met onomkeerbare bezuinigingen. Gezien deze situatie hebben er in 2024 - gemeentebreed - geen grote financiële hervormingen plaats gevonden.

In 2024 heeft tevens de organisatieontwikkeling verder vorm gekregen. Van organisatiefilosofie naar concrete uitwerkingen in nieuwe structuren en werkwijzen. Een belangrijk doel hierbij is om zowel het dagelijkse werk als de strategische en veranderende opgaven, waarmee gemeenten steeds vaker te maken krijgen, goed te verankeren in de ambtelijke organisatie. Werkdruk en capaciteitsproblemen vragen daarnaast om blijvende aandacht.

Met de Maatschappelijke Agenda (MAG), de startnotitie Omgevingsvisie 2.0 en het programmaplan Wonen zijn in 2024 belangrijke stappen gezet in de ontwikkeling van het scenario "Twenterand economisch sterk met een sociaal kloppend hart".

Programma's

Sociaal

Het Programma Sociaal Domein richt zich op zorg, ondersteuning, werk, inkomen, onderwijs en preventief beleid vooral voor jeugd en gezondheid. Het doel is om inwoners zoveel mogelijk zelfredzaam te maken, zodat ze zelfstandig kunnen deelnemen aan de samenleving. In 2024 werden nieuwe kaders geïntroduceerd voor het sociaal domein. Het coalitieakkoord en de daarop gebaseerde Integrale Beleidsnota Sociaal Domein 2023-2026 (IBN) zijn vertaald naar de eerste Maatschappelijke Agenda (MAG). Dit is een interactieve werkwijze om samen met de samenleving en organisaties de doelen te bereiken. Ondanks het gebrek aan duidelijkheid over de hervormingsagenda en het toekomstscenario Jeugd, is in 2024 begonnen met het toekomstbestendig maken van onze Toegang. Op Twents niveau werd succesvol samengewerkt en voltooiden we inkoop jeugd en Wmo. Kostenstijgingen, vergrijzing en andere uitdagingen blijven zorgen baren, maar Twenterand onderzoekt en doet voorstellen hoe hierop in te spelen.

Ruimte

In 2024 heeft Twenterand gewerkt aan diverse strategische uitdagingen, zoals woningbouw, energietransitie, klimaatadaptatie, en de uitvoering van de Omgevingswet. In 2024 zijn belangrijke stappen gezet op het gebied van woningbouw: het Programma Plan Wonen werd vastgesteld, evenals het master- en participatieplan voor Vriezenveen Zuid. Met de energietransitie zijn verschillende stappen gezet en om hier meer samenhang in aan te brengen is gestart met de ontwikkeling van een concept programmaplan. Met het kanaal Almelo de Haandrik kwam in 2024 meer schot in de schadeafhandeling door de provincie. Tegelijkertijd kwam aan het licht dat de onderhoudstoestand van de damwanden slechter is dan tot dusver gedacht. Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden wat extra inzet vereist voor vergunningsaanvragen. Met de vastgestelde startnotitie en een plan om tegen 2027 een omgevingsvisie 2.0 vast te kunnen stellen zijn in 2024 belangrijke voorbereidingen getroffen.

Economie

Dit programma omvat de beleidsterreinen economie, werkgelegenheid, landelijk gebied, recreatie en toerisme, cultuur, sport en bewegen, en subsidiebeleid. In 2024 werd een mijlpaal bereikt in het subsidiebeleid met de nieuwe Algemene subsidieverordening, die het subsidieproces vereenvoudigt en de administratieve lasten vermindert. Daarnaast werd de lokale economie versterkt met initiatieven zoals de opening van het Ondernemershuis en een nieuw investeringsfonds. Op sportgebied werd een nieuw sportaccommodatiebeleid vastgesteld dat de ontwikkeling van sportvoorzieningen bevordert en deelname aan sportactiviteiten voor alle inwoners stimuleert. Het landelijk gebied had te maken met onzekerheid door geschrapte nationale programma's.

Financieel

De jaarrekening 2024 sluit met een positief resultaat van bijna € 3,8 miljoen. Dit is een fors positief resultaat, net als voorgaande jaren. Het is een beeld dat ook landelijk de aandacht krijgt. Jaar op jaar boeken gemeenten overschotten, terwijl de begroting soms moeilijk sluitend is te maken. Dit is zo langzamerhand moeilijk uit te leggen.

Ook dit jaar wordt ons overschot weer gevormd door incidentele meevallers. De belangrijkste daarvan zijn een hogere Algemene Uitkering en lagere kapitaallasten. Bij het opstellen van de programmabegroting 2025 hebben we uitdrukkelijk aandacht besteed aan de planning van onze investeringen. Hierdoor verwachten we dat het voordeel in kapitaallasten de komende jaren niet meer in deze omvang zal voorkomen. Wat betreft het voordeel op de Algemene Uitkering, hier kunnen we niet op anticiperen. Vaak komt er laat in het jaar (soms zelfs pas in december) extra geld beschikbaar, dat niet meer in het lopende jaar kan worden uitgegeven. Dit leidt dan tot een voordeel in de jaarrekening (maar ook vaak tot een verplichting in het volgende jaar). Vanuit het toezichtskader van de provincie mogen wij helaas in de begroting geen rekening houden met verwachte extra middelen. Verklaring van het rekeningsaldo

In onderstaande tabel worden de grootste afwijkingen (> € 100.000) benoemd. Daar waar afwijkingen een structureel effect hebben worden deze meegenomen in de kadernota 2026. Verdere toelichtingen kunt u vinden in de verschillenverklaringen bij de programma's.

Afwijkingen	
Minder voorzieningen Wmo	€ 165.000 V
Minder jeugdwetvervoer en PGB jeugd	€ 112.000 V
Lagere kapitaallasten, onderhoud wegen	€ 380.000 V
Hogere kosten onderhoud openbaar groen	€ -270.000 N
Leges omgevingswet en Ruimtelijke Ordening, meer ontvangen	€ 185.000 V
Hogere opbrengst verkoop gronden en gemeentelijke leges	€ 115.000 V
Lagere kapitaallasten nieuwe zwembad (eenmalig)	€ 215.000 V
Correctie TOZO 2023-2024	€ -310.000 N
Hogere kosten accountantscontrole ivm fraude-casus	€ -130.000 N
Mutatie voorziening dub deb, pensioen pol ambtsdragers en spaarverlof	€ -665.000 N
Lagere kosten ICT (uitstel aanschaf hardware i.v.m. verbouwing)	€ 145.000 V
Voordeel rente schatkistbankieren	€ 165.000 V
Lagere kapitaallasten vervangingsinvesteringen (€ 80K per jaar)	€ 160.000 V
Lagere kapitaallasten gemeentehuis, verbouwing nog niet klaar	€ 330.000 V
Meer opbrengst ozb door areaaluitbreiding	€ 136.000 V
Onderschijding ontwikkelbudget coalitie	€ 215.000 V
Algemene Uitkering	€ 2.816.000 V
	€ 3.764.000 V

Voorstel bestemming	
Dotatie reserve grote projecten (kap.lasten)	€ 160.000
Dotatie algemene risico reserve	€ 3.604.000
	€ 3.764.000

Rechtmatigheidsverantwoording

In deze jaarstukken treft u, net als vorig jaar, de rechtmatigheidsverantwoording aan. In de paragraaf bedrijfsvoering kunt u lezen dat wij over 2024 de verantwoordingsgrens niet overschreden hebben.

Leeswijzer

In het jaarverslag wordt met behulp van de doelenbomen verantwoording afgelegd over het begrotingsjaar 2024. Binnen de programma's wordt per doelenboom toegelicht in hoeverre de (sub)doelen bereikt zijn en wat daarvoor is gedaan. Voor de leesbaarheid van de jaarstukken hebben we ervoor gekozen om alleen teksten toe te voegen bij subdoelen en activiteiten, waarover iets afwijkends of opvallends te melden valt. Staat er geen tekst bij een subdoel of wordt een activiteit niet benoemd, dan kunt u ervan uitgaan dat deze volgens planning verliep. Het overzicht van baten en

lasten maakt aan het einde van de programma's duidelijk wat het heeft gekost. Dit is een verplichting vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Daarin zijn de wettelijke eisen vastgelegd waaraan de begroting en de jaarrekening van een gemeente moet voldoen. De rapporten Actualisatie exploitatieopzetten en Rechtmatigheid 2024 worden afzonderlijk aangeboden.